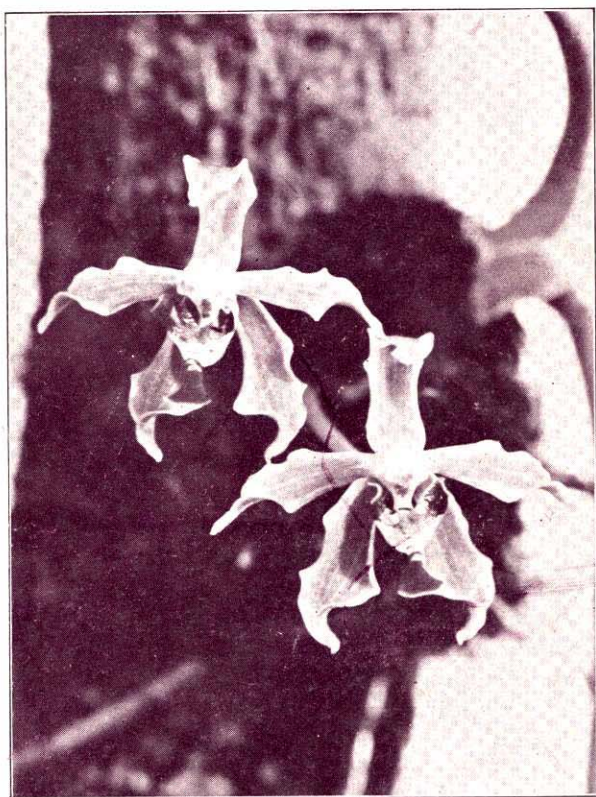
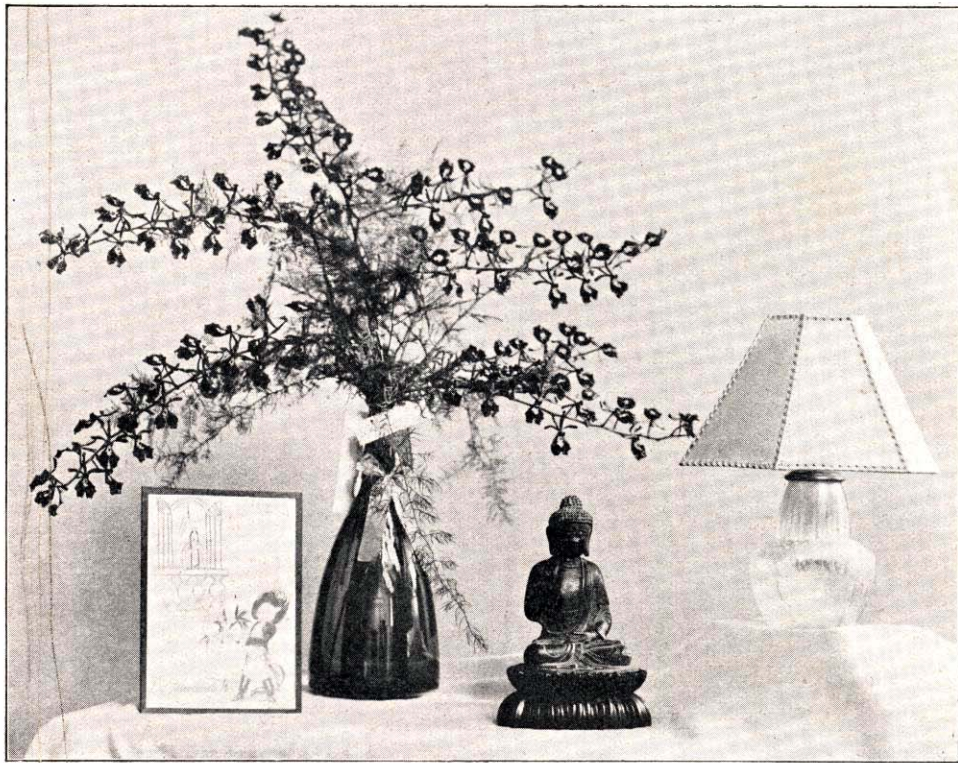

Phalaenopsis Denevii

Bloemenhandel en Kweekerij „DE GELAARSDE KAT”

MAMPANGWEG BINNEN No. 12

BATAVIA-CENTRUM.

**Leverancier van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal
van Nederlandsch-Indië.**

Telegram-adres „Gilingan-Batavia”.

— Telephoons Welt. 5423 en Bat. 100

Eere-prijs voor de mooiste totale inzending op de Pasar Gambir 1931,
met zilveren beker.

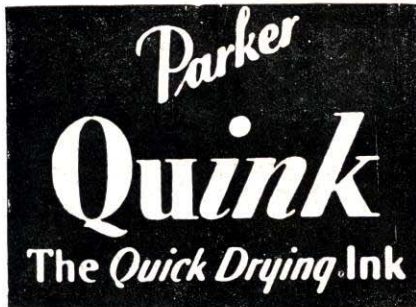
De EERSTE Europeesche Kweekerij te Batavia onder deskundige leiding. Dagelijks voor een ieder te bezichtigen. Taxeeren van Orchideeën-collecties bij eventueelen verkoop. Verkoop van alle soorten orchideeën-planten en bloemen en allerlei soorten sierplanten en cacteeën. Levert alle soorten bloemstukken, zoowel in vazen als in manden. Pracht collectie vazen en bloembakken. Specialiteit in bruidsbouquetten en taferversieringen.

Bestellingen op planten uitsluitend tegen vooruit-betaling of onder rembours. Alle planten zijn gezonde en bloeibare planten.

„LE FLEURISTE DU MONDE DISTINGUÉ”

Beleefd aanbevelend,

A. ZIMMERMAN

Alleenimporteurs SOEKABOEMISCHE SNELPERSDRUKKERIJ 2

Chineesche
DENTIST
TAH TJOEN

Gedipl. van de

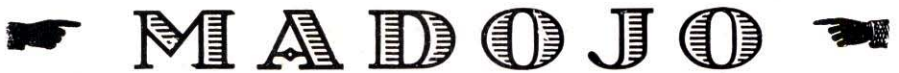
Chang Hwa School-Hankau

Gr. Postweg 25 — naast Pandhuis

**ALLE UITVOERINGEN MET
GARANTIE**

Prijzen zooals gewoonlijk.

19

Orchideeënkwekerij en Bloemenhandel

Eigenaresse Mevr. M. JACOMETTI

DE VOGELWEG 40 — Telefoon No. 66 — SOEKABOEMI.

Levert alles op het gebied van
bloemwerken, vruchtenstukken en kransen.

Steeds verkrijgbaar **versche orchideeën.**

5

ORCHIDEEËNKWEEKERIJ EN BLOEMENHANDEL MEVROUW A. RIEL
KRAMAT 39 — TELF. No. 578 — BATAVIA-CENTRUM.

Op de jongste Pasar Gambir behaalden wij de volgende prijzen:

Prijs van Z. E. den Gouverneur-Generaal voor de belangrijkste inzending.

1e prijs voor de mooiste totale inzending.

1e prijs voor de beste nieuwigheid

en verder nog 2 tweede prijzen voor de beste kweek.

De kwekerij staat onder persoonlijke leiding van Mevrouw A. RIEL met een 12-jarige ervaring.

Verkoop van alle soorten orchideeën, planten en bloemen, alsmede alle benodigdheden voor het kweken van orchideeën. Levert alle soorten bloemstukken, zoowel voor vreugde als smart.

Heeft U zieke planten, wij genezen ze en brengen ze voor U in bloei. Gaat U met verlof, wij bewaren en verzorgen Uwe planten. Ons jongste succes op den Pasar Gambir hadden wij te danken aan ons insectendoodend middel, dat verkrijgbaar is à f 1.— per flesch, excl. de kosten. Voor buiten Batavia minste afname 3 flesschen. Tevredenheidsbetuigingen ter inzage.

Wij noodigen U beleefd uit tot een bezoek aan onze kwekerij, welke dagelijks te bezichtigen is.

Beleefd aanbevelend,

Mevrouw A. RIEL.

4

DE ORCHIDEE

POPULAIR MAANDBLAD VOOR LIEFHEBBERS, KWEEKERS EN HANDELAREN.

UITGEVERS: DE N. V. UITGEVERS MAATSCHAPPIJ VOOR TECHNISCHE LECTUUR
DAGOWEG 31, BANDOENG

ABONNEMENTSPRIJS. . . f 6.— PER JAAR
VOOR HET BUITENLAND; f 7.50 „ „
(BIJ VOORUITBETALING).

Vrienden en Vijanden

door J. VAN BRERO ¹⁾

Tegenover de vele vijanden, die de orchidee voortdurend belagen, telt zij naar verhouding slechts weinig vrienden, welke haar tegen die aanslagen beschermen. En dan nog worden deze vrienden door niet-kenners, niet als zoodanig onderkend en dikwijls verdelgd. Het is voor den liefhebber daarom van het grootste belang, om deze vrienden en vijanden te kennen, opdat hij eerstgenoemden op zijn beurt beschermen en ze zoo mogelijk in zijne collectie houden kan. Hieronder volgt eene opgave van de meest voorkomende vrienden en vijanden, met eene vermelding van het goede dat ze doen en het kwaad dat zij stichten.

Vijanden.

De Mier.

Zij kan een overbrenger van schimmelsporen zijn, omdat zij zich bij voorkeur op dierlijke rottings-producten ophoudt. Zij besmet de bloemen der orchideeën door eene afscheiding, vermoedelijk mierenzuur, die zij op de bloemen of de ongeopende knoppen achterlaat, bij vermeende aanvallen van buiten.

Beweegt men een bloemknop of doet de wind zulks, dan ziet men de mier, die daar aanwezig is, zich direct schrap zetten tegen een vermeenden aanval. Bij die gelegenheid

¹⁾ Voortzetting der serie als bedoeld in vorig nummer, zie de Noot op pag. 173 (Red.).

laat zij tegelijk een afscheiding los, die een waterachtige vlek op de bloem veroorzaakt. Bij *Cattleya* bloemen, die nog al teer zijn, komt dit vaak voor. Verder beschermt zij *alle* luizen-soorten tegen aanvallen van buiten. Het is bekend dat de luis de melkkoe is van de mier. Deze kietelt met hare voelhorens de luis aan het achterlijf, waardoor de laatste een blijkbaar zoetachtig vocht afscheidt, waarop de mier zeer belust is. Door de aanwezigheid harer beschermers, kan de luis zich derhalve gemakkelijk vermenvuldigen. Men kan er verzekerd van zijn, dat er luizen bij een orchidee huizen, wanneer men om of aan de plant mieren waarneemt.

Men zoekt luizen bij voorkeur bij en onder de jonge scheuten, bij de jonge wortels en voornamelijk op donkere, beschermde plekken van het hout of van de plant.

Meestal houden de mieren zich op in de onmiddellijke nabijheid der luizen. Drijft men potcultuur, dan moet men de compost voorzichtig verwijderen, zonder de jonge worteltoppen te beschadigen, om de basis van de plant eenigszins te kunnen blootleggen, want vooral onder de basis houdt zich de luis gaarne op.

De Luis.

Alle luizen zijn schadelijk voor een plant, de eene soort in meerdere mate dan de andere.

Zij zetten zich bij voorkeur vast op jonge bulb en de nieuwe wortels der orchideeën en het schijnt dat hare aantasting een vernietiging der bladgroen korrels ten gevolge heeft, welke zich op de aangetaste deelen niet meer schijnt te vormen. Die aangetaste deelen blijven in den regel bleek-groen en hebben een ziekelijk aanzien.

Er zijn zoovele soorten luis, dat het niet wel doenlijk is ze alle te beschrijven. Een zeer gevaarlijke soort is de z.g. „bloedluis”, die een bruin-roode vloeistof afscheidt als men haar dood drukt (daar vandaan vermoedelijk haren naam). Alsmede de z.g. „schildluis”, een bruinzwarte soort. De beide soorten zijn niet bewegelijk. Zij zijn voorzien van een soort schild en plakken zich stevig op de orchidee vast. Verwijdert men ze met een mesje of met de nagels, dan vertoont het blad op de aangetaste plek een bleek-witte vlek, welke nooit meer groen wordt. In het begin zijn zij microscopisch klein, doch hare aanwezigheid

verraadt zich al dadelijk door kleine witte vlekken op het blad of op de scheut, welke vlekjes met den groei dezer luizen grooter worden, waarna men ze duidelijk kan waarnemen.

Nog een gevaarlijke soort is een luis, die zich in het blad invreet, liefst in vleezige bladeren, o. a. bij die van *Phal. amabilis*. Men ziet dikwijls op de bladeren dezer orchidee, gele cirkel-vormige vlekken, welke tegen het licht gehouden, in het midden een zwart stipje vertoonen. Dit stipje is de hier bedoelde luis, welke in het blad voortwoekert en op de aangetaste plek een harde, kankerachtige kern vormt.

Deze luis is uiteraard zonder beschadiging van het blad niet met bestrijdings-middelen te bereiken en te verdelgen. Men doet het beste een stopnaald gloeiend te maken en deze dwars door het blad te steken precies het evengenoemde zwarte stipje rakende.

Rupsen.

Rupsen zijn zonder uitzondering schadelijk. Zij tasten bij voorkeur de zachtste jonge deelen eener orchidee aan, het liefst de toppen, de jonge bladeren en uitloopers of de wortelpunten. Een zeer gevaarlijke soort, die men dikwijls moeilijk vindt, is de z.g. „span rups” (oeler toka toka), omdat zij aan mimicry doet en b.v. op meesterlijke wijze een verdord takje nabootst.

Zij heeft de dikte van een breinaald, staat meestal in gekromde houding tegen de plant en schijnt ook de kleur der omgeving te kunnen aannemen, want zij wordt in allerlei kleuren aangetroffen. Dikwijls staat zij horizontaal tegen een plant en lijkt dan sprekend op een verdord takje. Zeer vaak legt zij zich echter ook languit in een groeve van de bulben eener orchidee en wordt daardoor niet opgemerkt.

Nog een andere, zeer gevaarlijke soort is de rups van de kleine witte vlindertjes, die bij avond de verlichte huizen binnenvliegen. Zij tasten bij voorkeur de toppen der orchidee aan, spinnen zich daar in en vreten den top gedurende hare ontwikkeling weg. Zij worden niet langer dan 1 cm en niet dikker dan een stopnaald, hebben een bleekgroene kleur en poppen zich in, zoodra zij ongeveer 1 cm lang geworden zijn. Bij hare geboorte zijn zij 1 mm lang en dunner dan het dunste draadje, zoodat zij meestal pas opgemerkt worden, wanneer zij haar verwoestend werk half of geheel voltooid hebben.

Vrienden en
Vijanden.

Slakken.

Eveneens zonder uitzondering hoogstgevaarlijk is de slak. Zij heeft het in het bijzonder gemunt op de kiemoogen en de jonge bulben. De kiemoogen vreet zij weg en in de bulben maakt zij flinke happen. De gevaarlijkste is de z.g. „aardslak”, dat is een soort, die geen slakkenhuis heeft en zich in de aarde of in de potten verbergt. Zij is donker vaal-grijs, op zwart af en wordt dikwijls zoo groot als een duim. Meestal verbergt zij zich overdag en zij kan het dikwijls een paar uren onder water uithouden, vóór zij bij onderdompeling eener pot, zich vertoont.

Dikwijls gebeurt het, dat een kiemoog of jonge bulb aangevreten is en men een pot gedurende een half uur langer onderdompelt, in de meening verkeerende, dat er een kakkerlak in zit. Omdat er dan niets uit den pot komt, dan soms wat pissebedden of de gevaarlooze, kleine, zwarte duizendpootjes (die van infusoriën leven), denkt men dat een voorbijgaand insect (kever, rups, kakkerlak, e.d.) de verwoesting aangericht heeft, om den volgenden dag of een paar dagen later te ontwaren, dat die verwoesting herhaald of voortgezet is. Dan kan men vrij zeker aannemen, dat een aardslak in den pot zit en moet die lang onderdompelen. Men kan een orchidee zonder gevaar gerust 4 á 5 uren ondergedompeld houden.

Pissebedden.

De pissebed is een klein, grijs, soms zwart-grijs beestje, ter grootte van een rijstkorrel en zeer bewegelijk.

Soms bereikt zij de grootte van een gerstkorrel en is dan minder vlug en bewegelijk. Het komt vooral voor (ook in Europa) niet alleen bij orchideeën, doch ook bij andere planten, onder steenen, etc. Zij leeft feitelijk van infusoriën, doch voedt zich ook gaarne met de wortels der orchideeën, speciaal met de jonge top-wortels, die weggeknaagd worden. Ander kwaad stichten zij niet. Eigenaardig is het, dat dit insect slechts belust is op de wortels van bepaalde geslachten, zooals van *Cattleya*, *Phalaenopsis*, *Coelogyne*, e.d.. De wortels van *Dendrobiums*, *Vanda's*, e.d. tast het in het geheel niet aan, vermoedelijk omdat deze anders smaken of gifstoffen bevatten, die het instinctmatig vermijdt.

Hoewel betrekkelijk ongevaarlijk, is het toch beter ze weg te houden van orchideeën, wier wortels wel aange-

tast worden. Men dompele dan de orchidee onder water, zóó, dat een gedeelte boven water blijft. Dan ziet men deze insecten te voorschijn komen en geruimen tijd onder water langs de randen der potten rondloopen, tot hun lucht-voorraad uitgeput raakt en ze tegen het boven het water uitstekende gedeelte van de orchidee opkruipen, waar zij zich vlak boven het water verzamelen.

Men kan ze dan gemakkelijk verwijderen. Deze behandeling passe men eens om de 14 dagen toe, want de eieren en larven, die nog in den pot zitten, komen dan uit en moeten ook verwijderd worden, net zoo lang tot er geen meer in de potten voorkomen. Ook kan men ze — en ook andere insecten, z. a. slakken, kakkerlakken e. d. — volgender wijze vangen. Men neemt een groote aardappel of lobak, snijdt die midden door en holt de helften uit, zoodat een holte ontstaat in den trant van een helmhoed. Deze helften legt men 's middags met het snijvlak op de potten. Wanneer men dan 's morgens de helften snel opneemt, treft men in de holten de pissebedden en andere insecten aan, die zich daar verzameld hebben, aangetrokken door de lucht en blijkbaar ook door den smaak der aardappels of lobaks. Deze behandeling kan men voortzetten, door de holten telkens met een pennemes een weinig grooter te maken.

Kakkerlakken.

De kakkerlak is een zeer gevaarlijke vijand van de orchidee. Zij tast niet alleen de wortels aan, maar vreet ook de kiemoogen, de jonge scheuten en de bloemknoppen weg. Er zijn verscheidene soorten van kakkerlakken, die voor het meerendeel vliegen kunnen en zoo in de potten of tegen hangende planten komen. De meest voorkomende is de groote bruine kakkerlak die wel eens in huis en op onzindelijke plaatsen aangetroffen wordt.

Dan is er nog een kleine soort, die in de aarde en onder steenen leeft, ter grootte van een groote koffieboon. Het mannetje is zwart en vleugelloos, het wijfje is eveneens zwart, doch heeft vaal-gele vleugels. Na de paring vliegt het wijfje weg, om hare eieren te leggen, waar haar dit het meest geschikt voorkomt, o. m. in de potten van orchideeën. Men verwijdert ze door onderdompeling en overigens op de wijze, als bij pissebedden werd aangegeven.

Thrips.

Deze komt in Indië minder voor dan in Europa. Zij komt veel op zekere groentensoorten voor, o. a. op boontjes, diverse katjangsoorten en ook in de *Kembang sepatoe*.

Zij is gevleugeld en komt dus gemakkelijk van die planten op orchideeën. Haar aantasting openbaart zich door kleine zwarte stipjes op de bladeren en bloemen. Met bestrijdings-middelen wordt ze echter gemakkelijk gedood.

De Cattleya Vlieg.

Deze tast blijkbaar alleen de *Cattleya* aan. Zij legt hare eieren in de toppen en in de bulben. De larf maakt daarin geduchte gangen en gaten. Gelukkig schijnt zij in de tropen geen levensvoorwaarden te vinden, dan wel een tot nog toe onbekende vijand te hebben, die haar vernietigt, wellicht de een of andere sluipwesp. Voor zoover bekend is zij nog niet hier te lande aangetroffen. Feitelijk is zij geen vlieg, maar een wesp, althans wat het uiterlijke betreft. Vermoedelijk een variëteit van de galwesp.

Sprinkhanen.

De sprinkhaan is eveneens een groote vijand. Hij tast de jonge bladeren en scheuten aan en wat erger is, hij legt zijn eieren in de bulben der orchideeën.

Met den legboor leggen sommige soorten van sprinkhanen deze eieren vlak naast elkaar, dikwijls ter lengte van $1\frac{1}{2}$ tot 2 dm. Aanvankelijk merkt men er niets van, doch bij de ontwikkeling der eieren, die plat en lichtbruin zijn, splijt een aangetaste bulb over de geheele lengte open en ontwaart men dan die eitjes, welke als een snoer in de bulb liggen. De laatste wordt ziekelijk en sterft meestal af.

Sprinkhanen zijn middels bestrijdingsmiddelen eveneens gemakkelijk te doden.

(Wordt vervolgd)

Iets over de Potlood-orchidee.

(Vervolg).

Gaarne gevolg gevend aan het verzoek van de redactie van „De Orchidee” in het „Pasar Gambir Nummer” blz. 167 (noot) maak ik tevens van deze gelegenheid gebruik,

Onc. Americana (nieuw)

" Ampliatum
" Bicallosum
" Carthaginense
" Cavendishianum
" Cèbolleta
" Crispum
" Forbessi
" Flexuesum
" Harrisonianum
" Incurvum
" Kramerianum
" Lanceanum
" Luridum
" Maculatum
" Marshallianum
" Ornithorynchum
" Papilio Majus
" Pulvinatum
" Sphacelatum
" Splendidum
" Tigrinum
" Varicosum Rogersii

Dendr. PAULINE (Larat x Und. Austr.)

Dendr. **SUPERBIENS.**

Dendr. Undulatum Austral.

Phal. Rimestadtiana x Phal. Stuartiana

Onc. Varicosum Rog x

Onc. Marshallianum

Vanda Suavis x Vanda Sanderiana
(ZWARE PLANTEN).

Orchideeënkweekerij K. SCHMIDT,
6 Soekaboemi.

DE HOLLANDSCHE WASSCHERIJ

Residentsweg No. 25

Telefoon No. 1488

B A N D O E N G.

STOOM- EN CHEMISCHE
WASSCHERIJ
MACHINAAL BEDRIJF.

Geheel onder
Europeesch
Beheer.

10

ACADEMIE DE COUPE ET DES MODES DE PARIS,

Wilhelminastr. 23-Tel. 732-Bd

MAATATELIER

23

**Atelier Mevrouw MOM,
COSTUMIÈRE,**

verhuisd vanaf Vrijdag
30 September naar Kleine
Lengkong No. 51 A.

26

Beleefd aanbevelend

HAAGSCHE MODE ACADEMIE,

Oosteindeweg 63
B A N D O E N G.

**Privaat- en
Cursuslessen.**

20

Mevrouw W. SCHREUTELKAMP.

Oosteinde 37, hoek Boengsoeweg
B A N D O E N G.

Goedkoop adres voor ochtend-
toiletten maakloon vanaf f 5.—
Avondtoiletten vanaf f 9.— en f 10.—
Bruidstoiletten " f 40.— com-
pleet, chique opgemaakt.

29

ATELIER VOOR KUNSTHANDBREIWERK.

Mevr. T. NAITOH

Tamblongweg 2 D — Bandoeng.

Een omwenteling op handbreiwerkgebied !!

Dagelijks demonstraties van onze nieuwste gereedschappen van :

voor middags van 8 u. — 1 uur

na middags van 4 u. — 7 uur

(Neemt ook jeugdige leerlingen aan ter opleiding)

30

De Zeeuwsche Zaadhandel
Soekaboemi — Telefoon 233.

ALLE BLOEMZADEN
VERKRIJGBAAR

Dwerg-Cacteeën incl.
potje f 10.— per 10 st.

Catalogus en handleiding
op aanvraag gratis.

MAISON GERVAIS
COIFFEUR

5 OUD-MERDIKA
TELEFOON 1247
BANDOENG

Bloemenhandel „CLARK”
2e Litsonlaan No.1 — Telef. 374 Bd.

Specialiseert zich op het leveren
van Orchideeën-bloemstukken.

FIRMA „BORUFA”
TOT EXPLOITATIE VAN SUAH-
TRAK'S MOZAÏK RUBBER
VERLICHTINGS ORNAMENTEN.

CITADELWEG 34 — TEL. WL. 210
11 BATAVIA-CENTRUM.

RADIOHANDEL
J. F. W. de KORT

BRAGAWEG 34
BANDOENG

Het goedkoopste en beste adres
voor Radio-toestellen en Onder-
deelen.

ENGELSCH-INDISCHE ORCHIDEEËN

Uitgelezen verzameling van *Dendrobiums*,
Vanda s, *Cypripediums* etc. beschikbaar.
Catalogus wordt op aanvraag gratis
toegezonden.
Verzoeke in de Engelsche taal te cor-
respondeeren

CHANDRA NURSERY,
RHENOCK

Sikkim 47, India.

13

KUNSTMEST en BLOEM-
en GROENTEZADEN.
Drogisterij

B. R. O. M.

t/o Postkantoor BANDOENG.
Telefoon 1018

14

BLOEMENHANDEL „SIANTAN”

A. B. C. straat 39 — Tel. 2711
BANDOENG.

Levert bloemstukken in alle genres,
Grafkranen etc. Fantasie stukken.

16

Transport- & Expeditie Onderneming

„SATIM”

Boengsoeweg 55 — Tel. 836
BANDOENG.

Het goedkoopste adres voor verhuu-
zingen, embaleeren, inpakken enz.

21

Bloemenhandel

„DE BONTE RUIKER”

Goentoerlaan 30 — Tel. 1298
BANDOENG.

Levert orchideeën, bloemstuk-
ken naar verschillende creaties.

25

ICE - PALACE „FREZO”

NOORDWIJK 12 — TEL. 4422 — BATAVIA-CENTRUM.

De fijnste ices, op de
meest moderne en hygië-
nische wijze geprepareerd.

37

mijn bijdrage: „Iets over de Potlood-orchidee” in het Juni-nummer, te vervolgen.

In de eerste plaats moet ik nog vertellen, doe het mij door een bepaalde methode, mocht gelukken, een tak met acht frissche „*Joachims*” te verkrijgen. Deze methode is niets anders dan: de bijen van de bloemen af te houden.

Men heeft ongetwijfeld dikwijls opgemerkt, dat door bestuiving de bloemen dadelijk verwelken, ze verkleuren en vallen af of verdrogen binnen enkele dagen, danwel volgt de ontwikkeling van de vrucht. Ik maakte een „**Bijenverschrikker**”.

Bijenverschrikker.

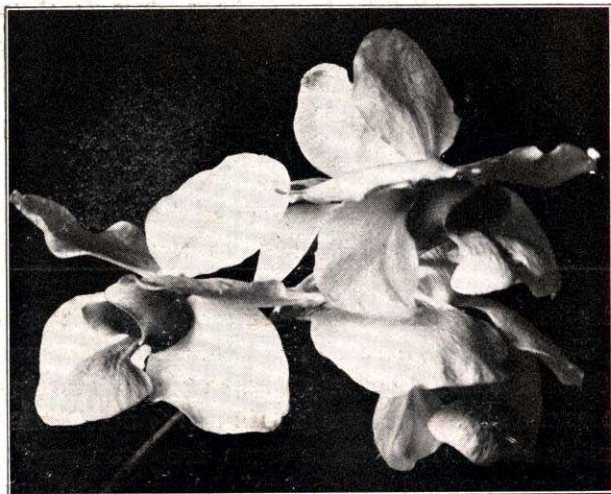
Het idee is niet origineel, iets dergelijks merkte ik reeds op bij mijn reis door West-Java, doch ik wist toen niet waarvoor zoo'n „verschrikker” feitelijk diende. Het leken mij papieren hoedjes en bij mij rees het vermoeden — het was juist in den Westmoesson — dat de kweekers de bloemen daarmede tegen den regen trachtten te beschutten. Daardoor werd ik op het idee gebracht, zoo'n „verschrikker” uit muskietengaas te construeeren en dien toe te passen als op bovenstaande foto te zien is. Afdoende is het niet, doch het helpt in ieder geval. Een „slimme” bij wil nog wel eens door de opening van onderen naar de bloemen vliegen, maar meestal stooten ze met haar neus telkens tegen den wand, totdat ze 't maar opgeven; de bloemen blijven zodoende gespaard.

Iets over de
Potlood-
orchidee.

Vanda Teres var. Aurora.

Aanvankelijk werd ik misleid door de algemeene bewering, dat Soerabaja te warm is, om deze planten tot bloei te krijgen. Het tegendeel is mij echter gebleken.

Eind November 1930 kwamen mijn ca. 1½ m lange planten uit Bandoeng; enkele vertoonden reeds een bloemenontwikkeling, waaruit dus viel op te maken, dat toen de bloeitijd zijn intrede gedaan had. Ergo verwachtte ik een jaar later in dezelfde maand de planten te zullen zien bloeien, temeer waar ze er zoo goed uitzagen. Neen hoor, er was niets te bespeuren. Doch begin Augustus van dit jaar werd ik verrast door de langverwachte teekenen van bloei en binnen een week waren alle stokken van één of meer bloemstengels voorzien. Het was duidelijk, dat de planten zich intusschen geacclimatiseerd hebben en te Soerabaja of op plaatsen met ongeveer dezelfde temperatuur wel degelijk kunnen bloeien.

Vanda Teres
var. Aurora.

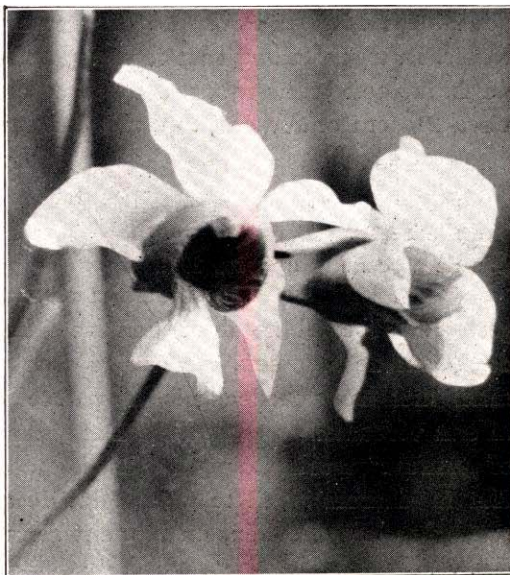
Een waarschuwend woord.

Het is mij een behoefte hier een waarschuwend woord te richten tot de lezers, medeverzamelaars, opdat zij bij het koopen van orchideeën op hun hoede kunnen zijn en zich niet laten bedotten.

Men begrijpe mij goed: ik heb hier niet het oog op de geroutineerde kweekers of experts op het gebied van de orchideeën-cultuur, die het zelf beter weten; mijn waarschuwing is speciaal gericht

tot hen, voor wie vele dingen nog niet bekend zijn, die dikwijls „erin vliegen” door bedriegelijke aanprijzingen.

Zoo wil ik trachten den lezer het onderscheid te leeren kennen tusschen de onder volgende, meest voorkomende, soorten n.l.:

Vanda Teres.

Vanda Hookeriana.

fig. 1

Deze heeft van de soortgenooten de dunste luchtwortels. Belangrijk is te weten, dat de bladeren, — mij lijkt het beter te spreken van „takken” —, een binnenwaartschen knik hebben, ongeveer iets lager dan op de halve hoogte (fig. 1). Aangezien bij een oppervlakkige beschouwing deze planten veel gelijkenis vertoonen met de „Joachims”, komt het vaak voor dat Inlandsche verkoopters, zelf wellicht niet voldoende op de hoogte zijnde, ze voor laatstgenoemde te koop aanbieden. Koopt men ze als zoodanig, dan zal men

spoedig teleurgesteld zijn, door de planten langzaam maar zeker te zien weggwijn.

Voor zoover bekend, groeien de Hookeriana's immers in moerasachtige streken; men zou dus in den tuin een moeras moeten imiteeren, — dat evenwel bezwaarlijk voor de gezondheid is, — wil men succes hebben.

Iets over de
Potlood-
orchidee.

Vanda Miss Joachim.

Deze orchidee is wel de dankbaarste; bij voldoende grootte (ca. $1\frac{1}{2}$ m) en goede plantwijze bloeit zij het geheele jaar door, terwijl ze qua bloem ook ver boven de *Hookeriana* te prefereren is. In tegenstelling met de voorgaande bevindt zich de knik, ook binnenwaarts, op de bovenste helft tot circa $2\frac{1}{2}$ cm onder den top van den tak (fig. 2).

fig. 2

Vanda Teres.

(Zie de afbeelding op pag. 197).

De bloemen zijn betrekkelijk kort gesteeeld. Hoewel ze door den veel korteren levensduur van de bloemen, die slechts eens per jaar opkomen, niet zoo voordeelig is, mag deze plant toch niet in een verzameling ontbreken. Dat ze voor „Joachims” of „Aurora” worden aangeboden, is geen zeldzaamheid. Het is daarom goed te weten, dat de takken rolrond zijn, geen knik hebben, en binnenwaarts gebogen zijn. (fig. 3).

fig. 3

Vanda Teres var: Aurora.

(Zie de foto op pag. 196).

Het lange wachten op den sporadischen bloei, eens per jaar, wordt ruimschoots vergoed door de prachtige, groote bloemen tot vijf in getal aan de vrij lange stelen, waardoor zij de moeite voor het kweken, al zijn deze planten ook wat duurder, alleszins waard zijn.

Uiterlijk hebben deze bloemen veel overeenkomst met de „Teres”, doch de kelk- en kroonbladeren zijn veel grooter, terwijl de lip naar verhouding veel kleiner is. De wortels zijn van de vier soorten het dikst. De planten zijn van andere gemakkelijk te onderscheiden door de rood-bruine kleur; de takken zijn naar buiten gebogen. (fig. 4).

fig 4

Onder deze planten treft men enkele aan van een lichte variëteit. De bloemen zijn even groot en fraai. De stokken en takken zijn egaal groen. Of dit een andere variëteit „Teres”

is, is mij niet bekend. Weet de redactie van „De Orchidee” het mij te zeggen? ¹⁾

Tenslotte wil ik men er nog op wijzen, deze planten niet in de schaduw te plaatsen, omdat ze dan beslist niet bloeien. Laat het medelijden-gevoel gerust varen en zet ze flink in de zon, waarbij echter voor een goed vochtigen bodem moet worden gezorgd. Buiten den regentijd verdient het wel aanbeveling de stokken meermalen per dag te besproeien ter vermindering van schildluis. Voor Soerabaja is het in de warmste periode bepaald noodig de planten tegen de felle zon te beschutten, daar ze anders verschrompelen en uitdrogen. Zoodra de eerste regens zijn gevallen, kan de afdekking wederom worden weggenomen.

Th. C. JASPER.

Phalaenopsis Denevei.²⁾

In het eerste nummer van den 1^{en} jaargang 1932 van het maandblad „de Orchidee”, komt over bovengenoemde soort een inleidend artikel voor, aan het slot waarvan vermeld wordt, dat ik aan de juistheid der determinatie getwijfeld zou hebben.

De redactie van bedoeld slot is minder juist. Ik „vermoedde” slechts dat deze soort een *Vanda* zou kunnen zijn, afgaande op de sprekende gelijkenis met *V. Amesina* en met het feit dat deze orchidee ruim 20 jaar geleden reeds door den Heer J. DEMMENI in Boelongan (O. Borneo) gevonden en toen door 's Lands Plantentuin als een *Vanda* gedetermineerd werd. Hoe dan ook, e.e.a. heeft de gramschap van zekeren „deskundige” opgewekt, tot uiting komende in een artikel in het Tijdschrift „Landbouw en Veeteelt”, 9^{en} jaargang, No. 20.

Ik werd daarin een betweter genoemd, die het gezag van 's werelds „grootsten”, „beroemdsten” en „bekwaamsten” orchideeën-systematicus, Dr. J. J. SMITH aangetast had.

Bij het lezen hiervan heb ik stilletjes gegrinnikt. Wat zal deze bescheiden geleerde, die nooit aan den weg timmerde of de groote trom roerde, kip-lekker zijn, dat hij op zijn ouden dag zóó in de hoogte gestoken wordt!!

¹⁾ Ook wij kunnen hierop nog geen definitief antwoord geven, zonder eerst materiaal te hebben ontvangen. (Red.)

²⁾ Zie ook de afbeelding op den omslag van dit nummer, een reproductie van een foto, ontvangen van den heer A. Zimmerman te Bat. C. (Red.)

Nu wist ik van tevoren niet, dat Dr. J. J. S., die een oude kennis van me is en met wien ik nog steeds in verbinding sta betreffende orchideeën, de determinateur van de hier bedoelde orchidee was. Daarom zond ik hem een paar levende planten, met verzoek mij zijn oordeel aangaande het geslacht alsnog te willen mededeelen.

Doch vóór zijn antwoord mij bereikte, wist ik, dat de determinatie juist was en wel door de zaadlob — èh, duizendmaal pardon, ik bedoelde: „zaadvrucht” — van een ex., dat ik tegelijk met een 500-tal dezer soort uit Sintang ontving. Op verzoek van Dr. J. J. S. zond ik hem deze zaadvrucht toe.

De ontvangst van zulke groote hoeveelheden uit de Natuur, is zeer leerzaam.

Ik constateerde dat ook in het oord, waar *Ph: Deneveï* groeit, allerlei binatangs voorkomen, die de planten sterk aangevreten hebben.

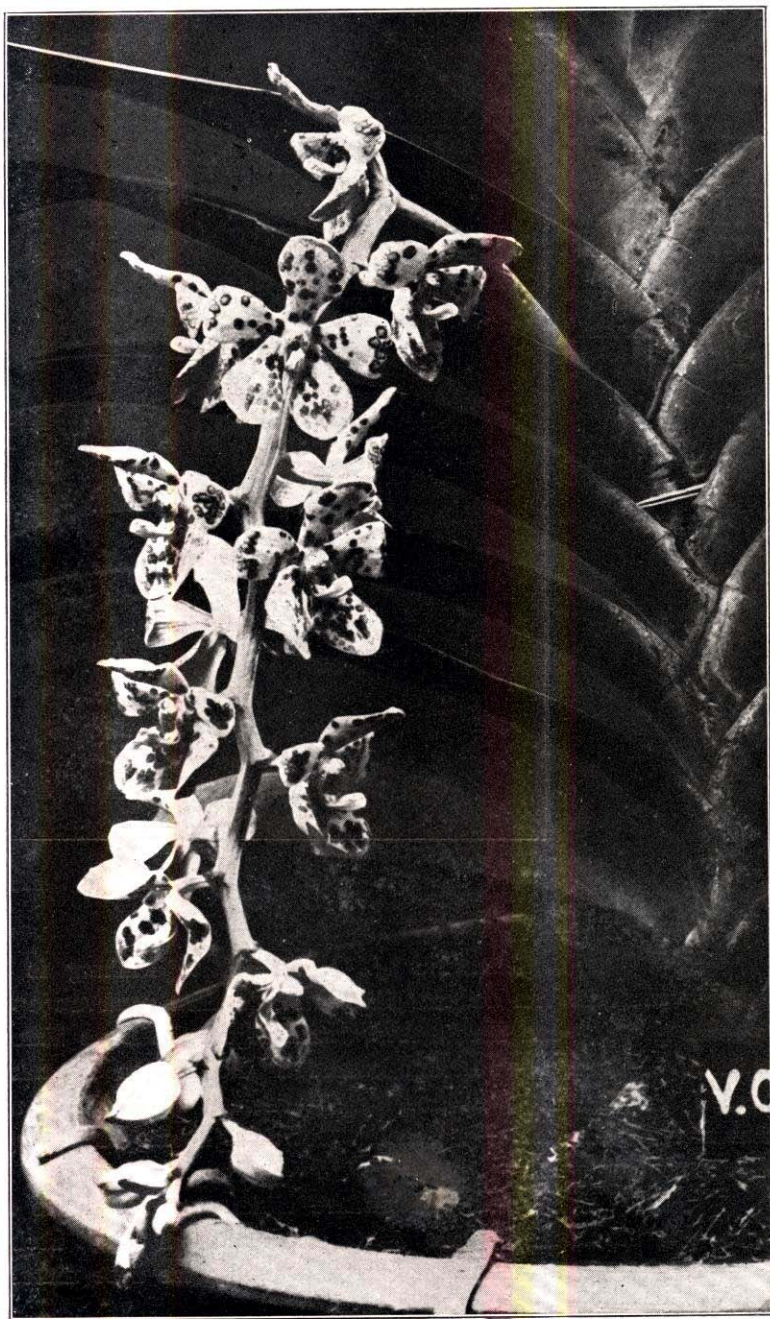
Voorts dat deze soort zeer bevattelijk is voor de beruchte *Phytophthora*-schimmel en er blijkbaar reeds in het land van oorsprong mede besmet is.

Men doet goed ze terdege af te borstelen met schoon water en ze een week luchtdroog te houden.

Verder dat er van deze soort tenminste 2 variëteiten bestaan, één met dikke, rol-ronde, stijve en naar verhouding kortere bladeren, die rechtop groeit en belangrijk grootere bloemen geeft, dan de andere, die lange, slappe en dunne bladeren heeft en naar beneden groeit.

Maar het meest merkwaardige is, dat deze orchidee op *dezelfde* plaats, meerdere malen bloeit. Ik nam exemplaren waar, die 5 verdroogde bloemstengels hadden, op *dezelfde* plaats ontsproten. Bij andere *Phalaenopsis*-soorten, heb ik dit verschijnsel nimmer waargenomen, wél bij enkele *Dendrobium* soorten, z.a. *D. Crumenatum* (duifjes). Ook bij den nieuwen bloei, die zich nu begint te voltrekken, nam ik hetzelfde verschijnsel waar. Ik ben wel benieuwd welke andere variaties in de bloemen zich zullen voordoen en zal dit eventueel later bekend stellen.

J. v. B.

Opname J. Demmeni.

Détail-foto van *Vandopsis gigantea*.
 Inzending van Mevr. A. RIEL te Batavia C. op de Pasar Gambir
 tentoonstelling; bekroond met den tweeden prijs voor de best
 gekweekte plant.

Phalaenop-
 sis Deneveī.

201

Vanda Sanderiana.
Geëxposeerd op de
Pasar Gambir ten-
toonstelling, inzen-
ding van Mevr. J.
M. FEUILLETEAU
DE BRUYN-BER-
VOETS te Bata-
via C. Verwierfden
eersten prijs voor
de best gekweekte
plant.

Opname J. Demmeni.

Vanda purpurea.

Mevrouw J. O. STOK te Malang is de gelukkige bezitster van de zeer rijk bloeiende plant, waarvan (op de volgende pagina) een mooie foto wordt afgedrukt. Deze Vanda-variëteit (*Alorence*) heeft eenige maanden geleden aan één tak 18 bloemen voortgebracht en kortelings wederom twee takken met totaal niet minder dan 28 bloemen. Gewoonlijk ontspruiten tegelijkertijd slechts ± 6 bloemen.

Ook van andere zijden ontvingen we opnames van bloeiende *Vanda purp.*, doch die van Mevr. Stok is de mooiste en tevens merkwaardigste, zoodat we deze uitkozen voor reproductie.

De heer VAN VLOTEN schreef ons over de *Purpurea*, bij hem in bloei, als volgt:

Orchideeënhandel „NOVA”

Gang Halkema 1—Telf. 4494—Bt. C. 35

Manden **vanaf f 2.50.**

Vaasvullingen **vanaf f 2.50.**

Voor Priok manden en vazen
vanaf f 3.—.

34

Bloemenhandel

„PASSAR BAROE OOST”

Goenoeng Sarie West 1—Telf. 1234—Bt. C.
Bandoeng—Tjikakak No — Telefoon

Bloemstukken, manden compleet en
losse bloemen in ieder kwantum.

Abonnementen speciale prijzen. 35

Aquariums een sierraad voor Uw
orchideeën collectie!! Geheel compleet
geleverd, desgewenscht met onder-
bouw. Erfafrastringen, Ledikanten,
divans met Gezondheidsmatrassen.

J. F. NIEUWKERK

BINONG — KIARA TJONDONG
BANDOENG.

Prijs aanvraag zonder eenige verplich-
ting! Gratis advies!

32

AUTOREPARATIE - ATELIER

L. ARINKSEN VAN MENXEL

TJITJENDO 16 — TELF. 734 — BANDOENG

Reparaties worden vlug
en billijk uitgevoerd.

33

Beleefd aanbevelend.

ORCHIDEEËN IN NED.-INDIË

De oplage van den Tweeden Druk van het veelgeprezen
boekwerk van den Heer P. M. W. DAKKUS, hortulanus van
's Lands Plantentuin te Buitenzorg, zal weldra uitverkocht zijn.
Het keurige boek is gedrukt op kunstdrukpapier, bevat een groot
aantal fraaie afbeeldingen en teekeningen, terwijl een bijdrage
is opgenomen over Ziekten en Plagen van Orchideeën en hare
bestrijding van de hand van dr. S. LEEFMANS, Hoofd van het
Instituut voor Plantenziekten.

Zij die nog een exemplaar willen machtig worden, zullen zich
moeten haasten. Bestellingen kunnen worden gedaan aan de
Administratie van het ALG. LANDBOUW WEEKBLAD te
Bandoeng, zoomede bij elken Boekhandel. **Prijs f 7.50.**

FROBEL'S KINDERTUIN

OOSTEINDE 6 — BANDOENG

Diverse Orchideeën **Verkoop.**

Bezoekt de Tentoonstelling van
Kunstarbeid van leerlingen der
school op 20 November 1932.
28

Hotel Pension „HENDRIKA”

Schoolweg 1-3 A. — Bandoeng — Tel. 2531

Dagkamers p. pers. f 3,50

Maandkamers p. pers. f 60.— 2 pers. f 130.—

Nachtlogies met ontbijt f 3.— 27

SCHOENMAKERIJ

S. BOONSTRA

Boengsoeweg No. 54 — Bandoeng

Reparatiën vóór 12 uur binnengeko-
men, kunnen nog 's avonds klaar zijn
22

Restaurant „SOERAKARTA”

Soeniaradjaweg 36 A — Telf. 1510 t/o Soeniaradja Apotheek — Bandoeng.

Een hygienisch bedrijf, Cafe restaurant. Op Malaise-prijs basis.
Levert eten buitenshuis tegen sterk concurrerende prijzen.
Europ. Ind.- (Javaansche) rijsttafel. **Lontong Rames, Soto
Madoera, Saté, Nasi Rawon.**

DEN HELEN DAG RADIO CONCERT

24

Bloemenhandel- & Kweekerij „MARY”

GANG COORDE 25

BANDOENG

Levert tot uiterst gemoderende prijzen: Bloemen- en Fruit-
manden, Kransen, Bruidsbouquetten, Vaasvullingen, diverse
soorten en variëteiten ORCHIDEEËN per bloem en per plant.

Aanbevelend. 16

TECHNISCH BUREAU GRÜNEWALD

TAMBLONGWEG 20

TELF. 2431

AANLEG VAN ELECTRISCHE INSTAL-
LATIES WATERLEIDING EN SANITAIR.

18

Restaurant „INSULINDE”

Groote Postweg 23 (boven
Passar Moerah) Telf. 2661
BANDOENG.

Verkrijgbaar Europeesch
en Chineesch eten.

Levert eten buitenshuis.
Den geheelen dag **muziek.**

Billijke prijzen.

Bloemenhandel

„INSULINDE”

Pangeran Soemedangweg 91
TELEF. 2677 - BANDOENG.

Bloemstukken in alle genres.
Orchideeën steeds voorradig.

31 Beleefd aanbevelend.

De plant heeft, wat haar vorm betreft, veel overeenkomst met een *Vanda tricolor* of *var. suavis*. De bladeren zijn ca. 35 cm lang — bij 3 cm breed.

Ook de bloem heeft, wat vorm betreft veel overeenkomst met genoemde soort, echter zijn de bloembladen niet zoo gedraaid. De sepalen en petalen zijn ongeveer $2\frac{1}{2}$ cm lang bij 2 cm breed.

Vanda pupurea
Alorence.

De kleur der bloem wijkt, evenals dit het geval is bij de Tricolor, ook bij de *Vanda's* *purpurea* af, d. w. z. de één heeft meer, de andere minder of grootere spikkels enz. Zoo zijn de bloemen van de hierbij afgebeelde bloedrood, met donkerder vlekken geteekend, de achterzijde der bloembladen wit-lila aangelopen.

De lip is 2 cm lang — aan de basis $1\frac{1}{2}$ cm breed — vioolvormig. De kleur is lila en loopen er 5 witte strepen vanuit de basis naar het midden toe waar ze in het lila vervloeien. De zijlobben zijn wit eveneens de kelk en korte spoor, met achterin de kelk twee gele vlekjes. De bloemstengel is groen en roodbruin aangekleurd, terwijl de zuil wit is, — lila aangelopen naar de bloem toe. De bloem geurt in het geheel niet.

Vanda pur-
purea Alo-
rence.

De plant groeit voortreffelijk in een ajour-pot, in een mengsel van stukken „pakoe tihang” en brokken baksteen. Ze verlangt veel licht, doch geen directe zon.

Wij kunnen nog mededeelen dat „de deskundige” (te Buitenzorg) deze plant indeelt bij de *Vanda tricolor* var. *purpurea*, hetgeen o.i. onjuist is. (Red.)

Mooi kweekers-succes.

Dendrobium Veratrifolia.

Deze fraaie *Dendrobium* werd gekweekt door Mevrouw M. JACOMETTI-VAN DIJK op hare kweekerij „Madojo” te Soekaboemi. Hiermede is het bewijs geleverd, dat ook op deze hoogte de *Veratrifolia* wel degelijk wil slagen. Ze degenereert ook geenszins; het eenig verschil is, naar Mevr. J. ons verzekerde, dat de takken op Soekaboemi-hoogte veel forscher worden en de bloemen groter en sprekender van kleur dan in het laagland. Dezelfde ondervinding werd opgedaan met *Larats*.

Het drogen van Orchideeënbloemen.

Het drogen van bloemen is altijd een interessant werk. Dit geschiedt gewoonlijk tusschen vellen filtreerpapier en eischt veel zorg. Men moet de bloemen voorzichtig uitspreiden en liefst dagelijks verleggen om ze goed droog te krijgen en tegen schimmelen of vlekken te behoeden. Wie goed ingericht is, legt de vellen, nadat men de bloemen er in heeft gelegd, onder een pers of eenige zware boeken. Schitterende resultaten kan men aldus verkrijgen met grootbloemige violen, die mits geregeld verlegd, ook vrij goed op kleur blijven, aldus S. B. te Fr. in "Het Landhuis."

Veel beter resultaat verkrijgt men echter in zuiver duin- of rivierzand. Vorm en kleur blijven dan volkomen behouden. Aldus kan men ook vele Orchideeënbloemen zeer mooi drogen. Alleen die met zeer vleezige bloemen of voorzien van een vleezigen stempelzuil worden onder het drogen gewoonlijk bruin. We hebben indertijd vele Orchideeënbloemen in gewone bloempotten gedroogd. Na deze voor een derde met zand te hebben gevuld, legt men daar de bloem op en vult voorzichtig met zand aan, tot deze er flink onder zit. De pot plaatsten we op de pijpen der warmwaterleiding, aldus stond hij onder regelmatige temperatuur en droogden de bloemen in eenige dagen. Meerdere bloemen te zamen of geheele bloemtrossen kunnen in platte kistjes op dezelfde manier worden gedroogd. 's Zomers kan men hetzelfde verkrijgen met behulp van de zonnewarmte.

Eenmaal gedroogd zijnde, kan men vorm en kleur het best behouden door de bloemen in luchtdicht gesloten flesschen te bewaren. Wil men ze in een laboratorium verzamelen, dan dient men de bloemen door er eenigszins vochtig filtreerpapier op te leggen, weer te weeken, waarna ze zich in elkaar laten persen. Veel succes hadden we met *Oncidium*, *Odontoglossum* en *Dendrobium* bloemen. Bij *Cattleya* bloemen moet men de stempelzuil verwijderen om resultaten te verkrijgen.

„Vrouwenschoentje”.

EEN ETYMOLOGISCHE CAUSERIE.

Aan een artikel, getiteld „Cyprus in den Bijbel”, door Prof. Dr. A. van VELDHUIZEN in het bekende tijdschrift *Op den Uitkijk*, ontleenen we het o. v. :

Het drogen
van Orchi-
deeënbloe-
men.

Geen wonder, dat de wufte bevolking van het Oosten op zulk een eiland (Cyprus) bijzonder den dienst verrichtte van de godin der liefde, die onder verschillende namen vereerd werd, maar om het groote getal Grieken bij voorkeur genoemd werd Aphrodyte, de uit het zeeschuim opgedokene, bij de Romeinen als Venus bekend.

Venus werd dan ook door de Romeinen nog gaarne de Cypria of Cypris, de godin van Cyprus, genoemd. Twee tempels van haar stonden op het eiland, die van Venus Amathusia en de tempel van Pafos. Hier kerkten de matrozen druk, maar het was niet om heiliging te doen; we hebben hier het verschijnsel van de hybridische verbinding van „gewijde ontucht”, waarop Tekst en Uitleg ook in de zeehaven van Korinthe wijst.

Gewijd wil in dit geval zeggen: aan een kod of godin van wat voor ons besef het tegendeel van wijding is. Het is als de dienst op de hoogte, waarvan het O.T. zooveel te klagen heeft.

Een speciale aan Venus gewijde plant zal daar stellig voorgekomen zijn, blijkens haar naam. Het is de Orchidee, bij ons uit Limburg, maar nog schooner uit de tropische gassen, bekend als „vrouwenschoentje”.

Natuurlijk heeft men allerlei vrouwenplanten, eerst aan Venus of Freya gewijd, later bij de kerstening overgedragen op Maria. Onze Lieve Vrouwe. Hierover kan men veel meer vinden in „Uw goedheid kroont de jaargetijden”, onder de Mariakruiden van Mei en Augustus.

De naam vrouwenschoentje geeft moeite.

Inderdaad doet de vorm aan iets als een Turkschen schoen denken, een klomp zou te oneerbiedig klinken voor zulk een schitterende bloem. Men denkt natuurlijk aan Cyprus, en bij pedion zoo licht aan het Latijnsche pes, pedis, voet. Maar het is Grieksch en dit laat zulk een verbinding niet toe. Pedion is niet voet, doch vlakte. De vlakte van Cyprus is het weelderige dal, waar door de Pediaeus stroomt, precies geschikt voor wellust en Venusdienst.

Ik stel mij voor, dat die orchidee hier den geschiktsten bodem vond. Maar plantkundigen hebben wel gevoeld, dat dit niet „schoen” beteekent en zoo vindt men hiernaast ook den naam *Cypripedilon*, ¹⁾ sandaal of schoeisel van Cyprus. Hoe het zij, de verbinding met Cyprus ligt wel vast.

¹⁾ Meer gebruikelijk is: *Cypripedium* de groep wordt gesplitst in 4 geslachten, t. w.: *Selenipedilum*, *Cypripedilum*, *Phragmopedilum* *Paphiopedilum*. In 't Hollandsch: „Venusmuiltje”. (Red.)

Dringend verzoek.

Wederom moesten wij tot onzen grooten spijt constateeren, dat een zending glazen cliché's, onvoldoende veilig verpakt, volkomen in scherven arriveerde.

Wij richten daarom tot alle adspirant-inzenders de dringende bede, ons bij voorkeur zoo goed mogelijke AFDRUKKEN der platen te doen toekomen, en geen cliché's van glas, tenzij deze uiterst zorgvuldig zijn verpakt, zoodat beschadiging buitengesloten is.

Voor zooveel noodig attendeeren wij nog op het feit, dat bij het doen vervaardigen van afdruk cliché's voor reproductie in ons periodiek, de betrokken fabriek scherpe AFDRUKKEN noodig heeft.

Mededeeling.

Wij zijn voornemens om de nummers van onzen Tweeden Jaargang belangrijk rijker van inhoud te maken.

Gezien den zeer lagen prijs, welke we stelden voor een Jaar-abonnement, zou deswege een verhooging hiervan een aangewezen weg kunnen worden genoemd, temeer waar van enkele zijden ons het verzoek bereikte, om desnoods met opslag van den prijs de nummers wat dikker te maken.

We meenen echter, dat dit advies voor prijs verhooging niet behoeft te worden gevolgd. Het abonnements-tarief blijft op het lage peil gehandhaafd, wat mogelijk is, omdat steeds meer adverteerders van ons blad een nuttig gebruik maken.

We hopen dat e. e. a. in den smaak zal vallen van onze lezers en houden ons in ieder geval gaarne aanbevolen voor het bekend stellen van aller oordeel.

Dringend
verzoek.
Mededee-
ling.

Vragenbus-correspondentie.

Waar wij verscheidene vragen ontvingen, waarvan de beantwoording bewerkelijk en uitvoerig was, hebben we een deel dezer correspondentie rechtstreeks per brief afgedaan.

J. G. Kr., Semarang. De bloem kwam in goede conditie aan. Ze bleek afkomstig te zijn van een *Vanda suavis* var: *virginalis*. Onze bekwame medewerker, de heer v. B., die terzake goed op de hoogte is, zal U intusschen wel nadere interessante bijzonderheden hebben doen toekomen.

Mevr. J. A. L. M. de W., Bat. C. Het gaat hier om een variëteit van de *Vanda Batemanni*, syn.: *Stauropsis Bat.* U kweekte de plant in een pot met schaduw en late haar zooveel mogelijk met rust. Eens per dag begieten,

L. J. H. P., sf. Ngadiredjo, schrijft ons:

„Naar aanleiding van een vraag in ons blad van eenigen tijd geleden betreffende het bestellen van *Larats*, deel ik U mede, dat ik een partij *Larats* ontving van den heer Zum Felse, Tenimber Eilanden, 100 planten à f 25.—, 4 à 6 bulben, 30 à 70 cm lang”.

Eventueele gegadigden kunnen hiermede hun voordeel doen!

P. v. Vl., Sentolo.

We zullen Uw interessante bijdrage over *Gongora Atropurpurea* Hook. (de nomenclatuur is juist) in ons volgend nummer opnemen, vergezeld van een reproductie der zeer fraaie foto. Dank!

M. de C. v. C v. Z., Batoe.

De platen helaas in gruzelementen aangekomen...

Wij verwijzen U naar onze Dringend Verzoek in dit nummer. De foto's zijn schitterend, gelukkig dat U tevens afdrukken zond. Spoedig meer hierover.

Mevr. H. F. P., Malang.

U kunt Uwe planten gerust tijdens den bloei met giermest begieten, dit schaadt volstrekt niet. Het uitdrogen van een tak schorpioen moet een klimatologisch verschijnsel zijn, in den drogen moesson komen vele bloemstengels niet tot ontwikkeling.

BLOEMEN- EN
ORCHIDEEËN KWEEKERIJ

„TJILOTO”

KERKWEГ 19 - BUITENZORG - TELF. 346

Speciale kweekerij in Tjilotosche rozen, kerklelies, chrysanten, enz.

Eigenaresse Mevr. H. J. HAHN.

39

„LIBERTY”

DAMES HANDWERKEN

Naripan 50 — Bandoeng

Billijke prijzen voor alle artikelen op Handwerkgebied.

38

BLOEMENHANDEL

HIERMANN

Hospitaalweg 5 — Telf. 73

BUITENZORG.

Eveneens **Cactusplanten**
verkrijgbaar.

40

Behalve een goede standplaats, vragen Uw orchideeën een krachtige voeding.

„PANICUM” is het „sanatogeen” voor Uw planten.

Reeds enkele maanden na het gebruik van panicum is het aan den groei en bloei van Uw planten te zien.

Zet Uw kostbaar bezit niet meer in „spelden en naalden”, doch gebruikt uitsluitend panicum. U is en blijft tevreden en een trouwe afnemer.

Prijs f 2.50 per goenizak.

Boerderij Almanak,

Tel. 25

—

Pengalengan

RESTAURANT „INSULINDE”

BATAVIA-CENTRUM
PETJENONGAN 3—
TELEFOON WELT. 436

GOEDKOOP HYGIËNISCH
PRIMA! GEHEEL ONDER
EUROPEESCH BEHEER

LUNCH:

afgehaald of in het
Restaurant gebruikt,
per 30 bons f 25.-
thuis bezorgd, per 30
bons f 27.-

GECOMBINEERDE

LUNCH en
AVONDSCHOTEL:

afgehaald of in het
Restaurant gebruikt,
per 30 bons f 40.-
thuis bezorgd, per 30
bons f 43.-

Bij vooruit betaling.

En steeds keeren
de bezoekers . . .
Zeer voldaan !!!

Terug naar...
HET
Restaurant
„INSULINDE”

Van
1 Oct. af.

Vergunning

Zaterdag en Zondag tot
1 uur 's nachts geopend!

